

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Legislativní ukotvení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Markéta Olbertová

Zákonná úprava společného vzdělávání

Školský zákon

Zákon č.561/2004 Sb., ve znění
pozdějších předpisů

Účinnost od 1. 9. 2016

Definice

- Osoba se speciálními vzdělávacími potřebami
  - osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.
- Podpůrné opatření
  - se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta.

Právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Stupně podpůrných opatření

- Pět stupňů podpůrných opatření podle náročnosti
  - organizační,
  - pedagogické a
  - finanční.
- Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat.
- Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům poskytování dosavadních podpůrných opatření by podpůrná opatření nižšího stupně nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností dítěte, žáka nebo studenta a k uplatnění jeho práva na vzdělávání.

Školy, třídy, oddělení a studijní skupiny pro žáky se SVP

Pro děti, žáky a studenty

- s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením,
- se závažnými vadami řeči,
- se závažnými vývojovými poruchami učení,
- se závažnými vývojovými poruchami chování,
- se souběžným postižením více vadami nebo autismem.

Poradenská pomoc ŠPZ

Poskytnuta na základě

- Žádosti dítěte, žáka studenta zákonnému zástupci
- Rozhodnutí orgánu veřejné moci
- Doporučení školy, školského zařízení

Výstupy ŠPZ

Zpráva

- Poskytuje se tomu, komu je poskytována poradenská pomoc

Doporučení

- Poskytuje se tomu, komu je poskytována poradenská pomoc
- Škole školskému zařízení
- Orgánu veřejné moci, který nařídil povinnost využít odbornou poradenskou pomoc
- OSPOD na písemnou žádost

Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

- Školy a školská zařízení jsou povinny vytvářet podmínky pro rozvoj nadání
  - Rozšířená výuka některých předmětů nebo skupin předmětů
  - Třídy se sportovním zaměřením nebo úprava organizace vzdělávání žáků a studentů se sportovní přípravou
  - Přeřazení do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku (vyjádření ŠPZ a registrujícího lékaře, vykonání zkoušek z učiva ročníku, který nebude absolvovat)

IVP podle § 18

- Určen pro žáky a studenty se SVP nebo mimořádně nadané
- SŠ a VOŠ – IVP i z jiných závažných důvodů
- SŠ a VOŠ – IVP na základě potvrzení sportovní organizace, že je žák nebo student reprezentantem ČR

Vyhláška č. 27/2016 Sb.

Novelizace

vyhláškou č. 270/2017 Sb.

vyhláškou č. 416/2017 Sb.

Obecné zásady pro postup podle této vyhlášky

- Dbát, aby postupy byly v souladu s nejlepším zájmem žáka
- Přihlíží se ke všem vyjádřením žáka v záležitostech týkajících se jeho vzdělávání s ohledem na jeho věk a stupeň vývoje
- Žákovi se poskytují dostatečné a vyčerpávající informace pro utvoření názoru
- Veškerá sdělení upravená touto vyhláškou jsou poskytována žákovi nebo ZZ srozumitelným způsobem

Použití podpůrných opatření prvního stupně

- První stupeň – minimální úprava metod, organizace a hodnocení vzdělávání
- není normovaná finanční náročnost
- U žáka se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu
- Použití není podmíněno doporučením ŠPZ
- Pokud nepostačuje – doporučí škola využití pomoci ŠPZ

Použití podpůrných opatření vyššího stupně

- Doporučení školského poradenského zařízení
- Informovaný souhlas zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka
- Poskytují se samostatně nebo v kombinaci druhů a stupňů – konkrétní druh pouze v jednom stupni
- *Členění do stupňů, pravidla pro použití a normovaná finanční náročnost – příloha č. 1 vyhlášky*

Zvláštní ustanovení o některých podpůrných opatřeních

- IVP
- Asistent pedagoga
- Podpůrná opatření žákovi používajícímu jiný komunikační systém než mluvenou řeč
- Tlumočnické českého znakového jazyka
- Přepisovatel pro neslyšící
- Působení dalších osob poskytujících podporu

Individuální vzdělávací plán (příloha č. 2 vyhlášky)

- Doporučení ŠPZ + žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka
- IVP = závazný dokument pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, vychází ze ŠVP, je součástí dokumentace žáka ve školní matrice

Podpora žáka - personální podmínky

Pedagog, asistent pedagoga, školní speciální pedagog, druhý učitel

koordinátor zajišťující komunikaci škola-ŠPZ

školní psycholog,
poradenský
pracovník ŠPZ

sociální pedagog,
tlumočnick českého
znakového jazyka

přepisovatel
mluveného slova

instruktor
prostorové
orientace

Asistent pedagoga

- Podpora jinému PP při vzdělávání žáků se SVP v rozsahu podpůrného opatření nebo podle § 18 odst. 1
- Pracuje podle potřeby s žákem nebo ostatními žáky podle pokynů PP a ve spolupráci s ním
- Žákovi nelze doporučit současně více než jednoho AP

Činnosti asistenta pedagoga § 5 odst. 3

- Přímá pedagogická činnost při vzdělávání a výchově podle přesně stanovených postupů a pokynů učitele nebo vychovatele zaměřená na individuální podporu žáků a práce související s touto přímou pedagogickou činností,
- podpora žáka v dosahování vzdělávacích cílů při výuce a při přípravě na výuku, žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti,
- výchovné práce zaměřené na vytváření základních pracovních, hygienických a jiných návyků a další činnosti spojené s nácvikem sociálních kompetencí.

Činnosti asistenta pedagoga § 5 odst. 4

- Pomocné výchovné práce zaměřené na podporu pedagoga zvláště při práci se skupinou žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- pomocné organizační činnosti při vzdělávání skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- pomoc při adaptaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na školní prostředí,
- pomoc při komunikaci se žáky, zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází,
- nezbytná pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby,
- pomocné výchovné práce spojené s nácvikem sociálních kompetencí žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Kvalifikační předpoklady asistenta pedagoga a NFN

- § 5 odst. 3 vyhlášky - § 20 odst. 1 zákona o PP
  - Minimálně SV s MZ + studium pro asistenty pedagoga
  - 8. platová třída, 5. platový stupeň
- § 5 odst. 4 vyhlášky - § 20 odst. 2. zákona o PP
  - Minimálně ZV + studium pro asistenty pedagoga
  - 5. platová třída, 5. platový stupeň

Úvazek AP (přímá a nepřímá činnost)

úvazek	přímá PČ	nepřímá PČ
0,25	9	1
0,3889	14	1,556
0,5	18	2
0,6389	23	2,556
0,75	27	3
0,8889	32	3,556
1	36	4

Působení dalších osob poskytujících podporu

- Umožní se na základě vyjádření ŠPZ
- Poskytují žákovi se SVP podporu podle jiných právních předpisů (**zejména osobní asistent**)
- **Stanovisko MPSV – osobní asistent slouží pouze jako doprovod do a ze školy!!!!!!**

Postup při poskytování podpůrného opatření I. stupně

PLPP – nepostačuje-li samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka při vzdělávání (§ 10 odst. 1) – v. č. 270/2017 Sb.

Plán pedagogické podpory (příloha č. 3 vyhlášky)

- Popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka
- Podpůrná opatření prvního stupně
- Stanovení cílů podpory
- Způsob vyhodnocování naplňování plánu

Postup před přiznáním podpůrného opatření

II. - V. stupně

- Povinnosti školy
  - Určit PP odpovědného za spolupráci se ŠPZ (konkrétně k žákovi)
  - Předat plán pedagogické podpory ŠPZ (pokud je zpracován)
  - Součinnost se ŠPZ při doporučení konkrétních podpůrných opatření (personální a materiální podmínky školy)
  - Na výzvu ŠPZ doložit podklady
  - V případě neposkytnutí součinnosti ZZ žáka – postupovat podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Zpráva a doporučení – společná ustanovení

- Termín pro vydání zprávy a doporučení (§ 13 odst. 3)
  - Do 30 dnů
  - Nejpozději do 4 měsíců – účinné od 1.9.2017
  - Nejpozději do 3 měsíců – účinné od 1.9.2018
  - Informuje žáka nebo ZZ nezletilého žáka o obsahu
  - Poučí o možnosti podat žádost o revizi (§16b ŠZ)
- Žák, ZZ nezletilého žáka je
  - Informován o obsahu
  - Poučen o možnosti podat žádost o revizi podle § 16b ŠZ

Organizace vzdělávání žáků s podpůrnými opatřeními

- Nejvýše 5 žáků s podpůrnými opatřeními II. – V. stupně ve třídě, oddělení, studijní skupině
- Počet žáků se SVP nesmí přesáhnout 1/3 žáků ve třídě, oddělení, studijní skupině
- Omezení neplatí u školy, kde platí právo přednostního přijetí do MŠ nebo ZŠ, dále u SŠ, konzervatoře nebo VOŠ
- Nejvýše 4 PP souběžně ve třídě, oddělení studijní skupině
- Nejvýše 4 žáci podle §16 odst. 9 – omezení neplatí pro školy, kde platí právo přednostního přijetí do MŠ nebo ZŠ, dále u SŠ, konzervatoře nebo VOŠ
- Podpora pro vyšší počet žáků s SVP (vyšší než 5) – asistent pedagoga nad rámec podpůrných opatření (nezapočítávají se žáci s asistentem pedagoga)

Pravidla pro vzdělávání (§ 16/9 ŠZ)

- Přednostní vzdělávání v běžné škole
- Povaha SVP nebo poskytování podpůrných opatření v běžné škole selhává, nedostačuje – doporučení ŠPZ k zařazení do školy zřízené podle 16/9 ŠZ
- Školy, třídy, oddělení studijní skupiny podle druhu postižení – jiné postižení nesmí přesáhnout $\frac{1}{4}$ nejvyššího počtu žáků podle § 25 (14 žáků, 6 žáků)
- MŠ a SŠ, konzervatoř, VOŠ – různé druhy postižení bez limitů
- **Ve škole, třídě, oddělení, studijní skupině zřízené pro mentálně postižené podle § 16/9 nelze vzdělávat žáka bez mentálního postižení**

Převedení žáka do VP ZŠ speciální

- Doporučení ŠPZ – platnost nejdéle po dobu 2 roků
- ŠPZ informuje
  - o rozdílech ve VP
  - o očekávaných výstupech a jejich dopadech na možnost dalšího vzdělávání a profesního uplatnění
- Škola informuje
  - o rozdílech ve VP
  - o očekávaných výsledcích vzdělávání a o dopadech na možnost dalšího vzdělávání a profesního uplatnění
- Písemný informovaný souhlas žáka, ZZ žáka
  - obsahuje písemné vyhotovení poučení s informacemi školy o rozdílech ve VP, o očekávaných výsledcích a dopadech
  - podpisem stvrzuje, že informacím rozuměl

Počty žáků (vyjmenovaných v § 16/9 ŠZ)

- Ve třídě, oddělení, studijní skupině – 6-14 žáků, popřípadě 4-6 žáků (pokud to nepostačuje k naplňování potřeb)
- Odborný výcvik na SŠ §16/9 ŠZ (nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání) – v ostatních případech při praktickém vyučování 6 žáků
- Škola podle § 16/9 ŠZ nejméně 10 žáků

Péče o bezpečnost a zdraví žáků (vyjmenovaných v § 16/9 ŠZ)

- Koupání a plavecký výcvik
  - 4 žáci/1PP,
  - popřípadě individuální výuka
- Lyžařský výcvik
  - 8 žáků/1PP
  - 6 žáků/1PP – žák slabozraký, žák s tělesným postižením
  - 1 žák/1PP – žák nevidomý
- Další svéprávný zaměstnanec školy přesahuje-li počet žáků při akci mimo školu počet žáků stanovený pro třídu nebo skupinu

Vzdělávání nadaných žáků– vyhláška č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů

- Nadaný žák
  - Jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech
- Mimořádně nadaný žák
  - Žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech

IVP mimořádně nadaných žáků

- Vychází ze
  - ŠVP příslušné školy
  - Závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření
  - Vyjádření žáka nebo ZZ nezletilého žáka
- Je součástí školní matriky
- Zpracován nejpozději do 1 měsíce po předložení doporučení škole
- Za zpracování odpovídá ŘŠ
- Spolupráce školy, ŠPZ, žáka, ZZ žáka
- Povinnost ŘŠ seznámit s obsahem – potvrdit podpisem

Povinnosti

- Škola
  - Seznámit s IVP PP, žáka, ZZ žáka
  - Poskytovat vzdělání podle IVP pouze na základě písemného informovaného souhlasu žáka, ZZ žáka
- ŠPZ
  - Nejméně 1x ročně vyhodnocuje naplňování IVP
  - Poskytuje škole, žákovi, ZZ žáka podporu
  - V případě nedodržování IVP – informuje ŘŠ- ŘŠ nezajistí dodržování opatření do 3 měsíců – podnět ČŠI

Přeřazení do vyššího ročníku

- Komisionální přezkoušení
- ŘŠ
  - jmenuje komisi
    - Předseda (ŘŠ nebo jím pověřený učitel)
    - Zkoušející učitel
    - Přísedící
  - Stanoví termín konání po dohodě s žákem, ZZ nezletilého žáka
  - Stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky
  - Sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem žákovi, ZZ nezletilého žáka

Příloha č. 1 – přehled podpůrných opatření

- Členění a základní pravidla pro uplatňování (část A,B,C)
- Část A obsahuje
  - Výčet a účel podpůrných opatření
  - Jejich členění do stupňů
  - Pravidla pro jejich použití s výjimkou kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek
  - Vyšší stupeň podpůrného opatření (poradenská pomoc školy, ŠPZ, úprava metod vzdělávání nebo školských služeb, hodnocení žáka) zahrnuje rovněž vždy podpůrná opatření stejného druhu uvedená u nižších stupňů

Prováděcí předpisy ke společnému vzdělávání

2016

Přehled

- Změna vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Změna vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři
- Změna vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání
- Změna vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- Změna vyhlášky č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání
- Změna vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- Změna vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních
- Změna vyhlášky č. 492/2005 Sb., o krajských normativech
- Změna vyhlášky č. 177/2005 Sb. o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou – 1. 10. 2016

O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 72/2005 Sb.
Novela č. 197/2016 Sb.

Termíny poskytování poradenských služeb

- Bez zbytečného odkladu – nemůže se této lhůty dovolávat žadatel, který neposkytl nezbytnou součinnost
- Nejpozději do 3 měsíců ode dne přijetí žádosti (nestanoví-li jiný právní předpis jinak)
- Krizová poradenská intervence – poskytuje se bezprostředně po přijetí žádosti

Škola

- Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole **školním poradenským pracovištěm, ve kterém působí zpravidla výchovný poradce a školní metodik prevence**, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i **školním psychologem** nebo **školním speciálním pedagogem**.

Přílohy

č. 1 – standardní činnosti poraden

č. 2 Standardní činnost center

č. 3 – standardní činnosti školy

č. 4 – standardní činnosti pedagogických a dalších pracovníků zajišťujících poradenské služby ve školských poradenských zařízeních

č. 5 - informovaný souhlas s poskytnutím poradenské služby a se zpracováním a uchováním osobních údajů ve školském poradenském zařízení

O středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

**č. 13/2005 Sb., ve znění pozdějších
předpisů**

§ 21 – nový text

- V případě uvolnění žáka uvedeného v § 16 odst. 9 školského zákona ředitel školy na základě doporučení školského poradenského zařízení zajistí náhradní způsob vzdělávání žáka nebo náhradní činnosti v době vyučování příslušného předmětu. Na první nebo poslední vyučovací hodinu lze žáka uvolnit bez náhrady.

O předškolním vzdělávání

Č. 14/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Počty dětí ve třídě MŠ

- 24 – 2 děti za každé 1 dítě s přiznaným podpůrným opatřením 4. nebo 5. stupně a 3. stupeň z důvodu mentálního postižení
- 24 – 1 dítě s přiznaným podpůrným opatřením 3. stupně
- Postupem podle věty první a druhé lze snížit nejvyšší počet dětí ve třídě nejvýše o 5 (tedy 19 dětí).
- 24 (v případě výjimky až 28) – 2 děti za dítě mladší 3 let věku (bude platit až v roce 2020)
- Snížení počtu dětí nelze uplatnit souběžně
- Neuplatní se u školy,
  - které jeho plnění brání plnění povinnosti přednostního přijetí
  - Dojde-li ke změně stupně podpůrného opatření u dítěte zařazeného ve třídě v průběhu školního roku

Platí od 1. 9. 2020

- Ve třídě dětí ve věku od 2 – 3 let, kde jsou 4 a více těchto dětí – vedle pedagogických pracovníků vykonává souběžně nepedagogickou činnost pracovník s odbornou způsobilostí
  - K výkonu povolání všeobecné sestry, dětské sestry, zdravotnického asistenta, porodní asistentky, zdravotnického záchranáře
  - Učitele MŠ, vychovatele
  - Chůvy pro děti do zahájení povinné školní docházky

O základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Počty žáků ve třídě ZŠ

- 30 – 2 za každého žáka s přiznaným podpůrným opatřením 4. až 5. stupně a žáka s přiznaným podpůrným opatřením 3. stupně z důvodu mentálního postižení.
- 30 – 1 za každého žáka s přiznaným podpůrným opatřením 3. stupně.
- Takto lze snížit nejvyšší počet žáků ve třídě nejvýše o 5 (tedy 25 žáků).
- Snížení nejvyššího počtu žáků ve třídě se neuplatní u školy
  - v jeho uplatnění brání plnění povinnosti přednostního přijetí žáka,
  - dojde-li ke změně stupně podpůrného opatření u žáka zařazeného ve třídě v průběhu školního roku.

Shrnutí

- Novely vyhlášek řeší počty dětí, žáků ve třídě MŠ a ZŠ
- Právo zřizovatele udělit výjimku z počtů stanovených vyhláškou (+4, - nekonečno)

děkuji za pozornost